

درس ۱۰ کلاس ادبیات

سؤالات امتحانی درس دهم

۱. معنی این واژه‌ها را بنویسید. رزق: چمیدن پژوهش: قرائت متضاد این واژه‌ها را بنویسید. صحیح ≠ مفرد این واژه‌ها را بنویسید. افراد: نام شاعر یا نویسنده این آثار را بنویسید. سبک‌شناسی: جمع مکسر این واژه‌ها را بنویسید. امر: مترادف این واژه‌ها را بنویسید. نوید: واژه‌های هم‌خانواده را جدا کنید و کنار هم بنویسید. ناظر، معتقد، نظیر، اعتقاد، عقیده، نظر درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید. الف. یکی از ویژگی‌های فعل زمان است. ب. فعل «می‌نویسد» بر زمان آینده دلالت دارد. جاهای خالی را با عبارت‌های مناسب کامل کنید. الف. تشخیص کلمات هم‌آوا در هنگام املا از راه مهارت شنیدن و ..... میسر است. ب. یکی از راه‌های تشخیص شکل درست املاي کلمه‌ها، علاوه بر توجه به معنی، دقت در ..... است. از ترکیب ستون اول و دوم، واژه‌های تازه‌ای بسازید و در ستون سوم قرار دهید.	۲. فراغت: نوابغ: مشاعره: صالح: رام ≠ قطعات: افسانه: وصف: کوشا: درست ☐ نادرست ☐ درست ☐ نادرست ☐
۳. ستون اول تجربه دل ره وا ستون دوم داشتن اندوزی نواز گذر ستون سوم ب. فرزندان صالح:	۴. الف. مطالعه سبب ..... روح می‌شود. (فراق، فراق) ب. سخت‌کوشی در رسیدن به هدف شایسته ..... است. (تحصین، تحسین) با این ترکیب‌ها جمله‌های زیبا بنویسید. الف. تجربه‌اندوزی: ب. فرزندان صالح:

۱۴.	قافیه و ردیف‌های شعر را مشخص کنید. الف. دانه‌ها چون در زمین، پنهان شود ب. گفت پیغمبر: «هر آن کو سرِ نهفت	سرّ آن سرسبزی بستان شود زود گردد با مراد خویش، جفت»
۱۵.	املاي کدام واژه با توجّه به معنای آن درست است؟ الف. قراعت: خواندن ب. فراغت: آسایش پ. تحصین: تشویق ت. نوابق: تیزهوشان	
۱۶.	زمان کدام فعل نادرست است؟ الف. می‌نوشتیم: حال ب. می‌نوسیم: حال پ. خواهیم گفت: آینده ت. رفته بودیم: گذشته	
۱۷.	کدام گزینه دربارهٔ قطعه نادرست است؟ الف. به پند و اندرز و مسائل اخلاقی و اجتماعی می‌پردازد. ب. مصراع‌های دوم همهٔ بیت‌های آن هم‌قافیه است. پ. ردیف ندارد. ت. در مصراع‌های نخست آن، قافیه اهمیت ندارد.	
۱۸.	در متن زیر چند اشتباه املايي وجود دارد؟ «دیوان حافظ را به خوبی می‌خواند و از آن لذّت می‌برد و معتقد بود که یک ایرانی نباید قزل حافظ را غلط بخواند. هر وقت از خواندن و پژوهش فراقتم می‌یافت به باغبانی می‌پرداخت. نیما ناگهان به خود آمد. هنوز گیج و قرق در زیبایی شعر است. لرزشی در صدای او احساس می‌شود، ولی کم‌کم جای خود را به شور و نشات می‌دهد.» الف. دو پ. شش ب. چهار ت. هشت	

پاسخ

۱	رزق: خوراک و روزی، غذا نواغ: جمع نایغه، تیزهوشان فراغت: آسایش، آسودگی قرائت: خواندن مشاعره: مسابقهٔ شعرخوانی، از بر خواندن شعر در موضوع‌هایی مشخص و یا خواندن بیت‌هایی که با حرفی معین آغاز می‌شود.	۸	الف. درست ب. نادرست
۲	صحیح ≠ غلط رام ≠ سرکش	۹	الف. معنی جمله ب. رسم‌الخطّ رایج زبان
۳	افراد: فرد قطعات: قطعه	۱۰	تجربه‌اندوزی، دل‌نواز، رهگذر، واداشتن
۴	سبک‌شناسی: ملک‌الشّعراي بهار افسانه: نیما یوشیج	۱۱	الف. قافیه به کلمه‌هایی گفته می‌شود که حرف آخر آن‌ها یکی است و وزن و هماهنگی یکسانی دارند. اگر در شعر ردیف داشته باشیم، قافیه پیش از آن می‌آید و در غیر این صورت در پایان مصراع‌ها ظاهر می‌شود. تو را توش هنر می‌باید اندوخت حدیث زندگی می‌باید آموخت قافیه قافیه
۵	امر: امور وصف: اوصاف		ب. ردیف به کلمه‌هایی گفته می‌شود که به طور کاملاً یکسان در پایان مصراع‌ها تکرار می‌شوند. گورخانهٔ راز تو چون دل شود آن مرادت زودتر حاصل شود قافیه ردیف قافیه ردیف
۶	نوید: مژده کوشا: تلاش‌گر		پ. فعل‌ها به سه زمان گذشته، حال و آینده تقسیم می‌شوند. هر کدام از این زمان‌ها تقسیم‌بندی‌های گوناگونی دارند، که در آینده با آن‌ها آشنا می‌شوید. نمونه‌ای از زمان فعل‌ها: خواندیم: زمان گذشته یا ماضی
۷	معتقد، اعتقاد، عقیده نظیر، نظر، ناظر		

می‌خوانیم: زمان حال یا مضارع خواهیم خواند: زمان آینده یا مستقبل ت. قطعه، شعری است که در آن به پند و اندرز، مسائل اخلاقی و اجتماعی می‌پردازند و مصراع‌های دوم همه بیت‌های آن هم‌قافیه هستند. نمودار قافیه‌های قطعه این‌گونه است:

* _____
* _____
* _____
* _____

۱۵ گزینه «ب»
گزینه «الف» ← قرائت: خواندن، گزینه «پ» ← تحسین: تشویق،
گزینه «ت» ← نواخ: تیزهوشان

۱۶ گزینه «الف»: «می‌نوشتیم» گذشته است.

۱۷ گزینه «پ»: ردیف در شعر، اختیاری است. در قطعه هم‌چنین شرطی وجود ندارد.

۱۲ الف. فراغ ب. تحسین

۱۳ الف. نواخ روزگار از هر فرصتی برای تجربه‌اندوزی بهره می‌برند.
ب. فرزندان صالح گل‌هایی از باغ بهشت هستند.

۱۴ الف. قافیه‌های بیت: پنهان، بستان ردیف: شود
ب. قافیه‌های بیت: نهفت، جفت ردیف: ندارد.

۱۸ گزینه «ب» چهار اشتباه املائی دارد:
قزل ← غزل
فراقت ← فراغت
غرق ← غرق
نشات ← نشاط

درس ۱۱ عهد و پیمان

سوالات امتحانی درس یازدهم

۱. معنی این واژه‌ها را بنویسید. متواضع: توصیه: خصلت: مکث:	۱. معنی این واژه‌ها را بنویسید. متواضع: توصیه: خصلت: مکث:
۲. متضاد این واژه‌ها را بنویسید. مطهر ≠ کدام‌یک از واژه‌های زیر جمع و کدام‌یک مفرد است؟ وظایف، صلاح، پیمان‌ها، ضعفا	۲. متضاد این واژه‌ها را بنویسید. مطهر ≠ کدام‌یک از واژه‌های زیر جمع و کدام‌یک مفرد است؟ وظایف، صلاح، پیمان‌ها، ضعفا
۳. واژه‌های زیر را با یکی از نشانه‌های «ان» یا «ها» جمع ببندید. عابر: توصیه:	۳. واژه‌های زیر را با یکی از نشانه‌های «ان» یا «ها» جمع ببندید. عابر: توصیه:
۴. جمع مکسر این واژه‌ها را بنویسید. طرف: تکلیف:	۴. جمع مکسر این واژه‌ها را بنویسید. طرف: تکلیف:
۵. مترادف این واژه‌ها را بنویسید. معین: خیر:	۵. مترادف این واژه‌ها را بنویسید. معین: خیر:
۶. برای هر کدام از این واژه‌ها دو هم‌خانواده بنویسید. قطع: صلاح:	۶. برای هر کدام از این واژه‌ها دو هم‌خانواده بنویسید. قطع: صلاح:
۷. درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید. الف. یکی از ویژگی‌های فعل، شخص است. ب. کلمه «صلاح» به معنی ابزار جنگ است.	۷. درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید. الف. یکی از ویژگی‌های فعل، شخص است. ب. کلمه «صلاح» به معنی ابزار جنگ است.
۸. جاهای خالی را با عبارت‌های مناسب کامل کنید. الف. هرگاه شخص دیگری غیر از گوینده و شنونده کار را انجام دهد، فعل به ..... اشاره دارد. ب. در املائی کلمات مرکب نوشتن هر دو شکل (جدانویسی و سرهم‌نویسی) ..... است.	۸. جاهای خالی را با عبارت‌های مناسب کامل کنید. الف. هرگاه شخص دیگری غیر از گوینده و شنونده کار را انجام دهد، فعل به ..... اشاره دارد. ب. در املائی کلمات مرکب نوشتن هر دو شکل (جدانویسی و سرهم‌نویسی) ..... است.

- درست نادرست
 درست نادرست

۱۰. از ترکیب ستون اول و دوم، واژه‌های تازه‌ای بسازید و در ستون سوم قرار دهید.

ستون سوم	ستون دوم	ستون اول
	آموختگی	در
	بند	دانش
	حالی	پای
	امان	خوش

۱۱. به این پرسش‌ها پاسخ کامل دهید.

الف. شخص یکی از ویژگی‌های فعل است، آن را شرح دهید.

ب. شخص‌های فعل در زبان فارسی به چند گروه تقسیم می‌شوند؟

۱۲. با این حروف درهم‌ریخته، واژه‌هایی بنویسید که ارزش املائی داشته باشند.

«ن، ع، ض، م، ی، ف، ک، ت»

۱۳. با این ترکیب‌ها جمله‌های زیبا بنویسید.

الف. نفس نفس:

ب. عهد و پیمان:

۱۴. شخص این فعل‌ها را مشخص کنید.

الف. می‌نوشتند:

ب. رفته بودیم:

پ. بمانی:

ت. خواهم رفت:

۱۵. گزینه نادرست کدام است؟

الف. شخص و زمان از ویژگی‌های فعل هستند.

ب. منظور از شخص این است که فعل جمله را گوینده، شنونده یا شخص دیگری انجام می‌دهد.

پ. یک و دو نفر را مفرد و بیش از دو نفر را جمع می‌نامیم.

ت. شخص‌ها عبارت‌اند از اول شخص، دوم شخص و سوم شخص که هر کدام مفرد و جمع دارند.

۱۶. در متن زیر، کدام فعل متفاوتی دارد؟

لبخندی زد و گفت: «نه! اگر من به این پیرمرد کمک کنم، خدا هم به من کمک خواهد کرد.»

۱۷. در کدام گزینه اشتباه املائی وجود ندارد؟

الف. جوان مردان برای دفاع از میهن در خاک و خون غلطیدند.

ب. سلاح مملکت خویش خسروان دانند.

پ. مصطفا، سرما را فراموش کرد.

ت. از پیدایش این خصلت در او سؤال شد.

۱۸. زمان و شخص کدام فعل درست است؟

الف. نوشته باشیم: گذشته، اول شخص جمع

ب. بخندند: گذشته، سوم شخص جمع

پ. خواهم خرید: آینده، اول شخص جمع

ت. می‌ماندیم: حال، اول شخص جمع

پاسخ

۱. متواضع: فروتن، کسی که در رفتار و کردارش تکبر و غرور نباشد.

خصلت: خوی، ویژگی

توصیه: سفارش

مکت: سکون و آرامش، درنگ

۳. وظایف: جمع مکسر و مفرد آن وظیفه است.

ضعفا: جمع مکسر و مفرد آن ضعیف است.

صلاح: مفرد است.

پیمان‌ها: جمع و مفرد آن پیمان است.

منظم ≠ نامنظم، بی‌نظم

۲. مطهر ≠ ناپاک